



תורה ממרום לשמחת תורה

הסוכה והתורה

מאת : עזרא מרום



בס"ד

חג הסוכות ושמחת תורה סמוכים זה לזה מבחינה כרונולוגית ועל כן אציין בקצרה מוטיבים משותפים לסוכה ולתורה שמצדיקים את הקשר הרעיוני ביניהם ולא רק על בסיס טכני של קירבה בלוח העברי.
להלן אפרט ארבעה מוטיבים עיקריים משותפים לסוכה ולתורה :

1. השמחה

היהודי מצווה : "עיבדו את ד' בשמחה". ועל התורה נאמר בתהילים י"ט, 9: "פיקודי ד' ישרים משמחי לב". דרך אגב, בגלל זה אסור לאבל בשבעה ללמוד תורה היות והתורה משמחת. גם בחג הסוכות מודגש ענין השמחה והוא נקרא "זמן שמחתנו". 3 פעמים מוזכרת השמחה בפסוק המתייחס לסוכות : "ושמחת בחגך והיית אך שמח, ושמחתם לפני ד' אלוקיכם שבעת ימים" (דברים ט"ז). חג הסוכות מתחיל בשמחת בית השואבה ומסתיים בשמחת תורה. קשר נוסף מוצא רבינו הבן איש-חי במילה "שמחה" שבשינוי סדר האותיות מתקבלת המילה : "חמשה" כנגד חמשה חומשי תורה !. על כך מוסיף הבן איש-חי שהתורה ניתנה בחמישה קולות : "ויהי קולות (שניים) וברקים (שניים) וקול שופר" (שמות י"ט) וגם בשמחת חתונה אנו מוצאים 5 קולות : " קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה, קול מצהלות חתנים בחופתם...".

2. השלום

על התורה נאמר " דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג, 17) . וכן בסוף תפילת שחרית אנו אומרים: "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם". גם בסוכה מודגש ענין השלום כמו שאומרים בתפילת ערבית : " ופרוס עלינו סוכת שלומך" וכן " הפורס סוכת שלום עלינו ועל כל ישראל". 2 סיבות לכך שהסוכה מסמלת שלום :
א. עצם היותה משכן רעוע הממוקם מחוץ לבית מבטא מצב של שלום כי אחרת במצב מלחמה היינו מחפשים מקלט מוגן או ממ"ד.
ב. לפי דעת רבי אליעזר הסוכה כנגד ענני הכבוד שניתנו בזכות אהרן. היות ומידתו של אהרן היתה להטיל שלום בין איש לרעהו מעצם טבעו כאדם ש" אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". לכן הסוכה מסמלת שלום.

3. גוף האדם

תרי"ג המצוות מתחלקות למצוות עשה ומצוות לא תעשה, כנגד רמ"ח(=248) איברים ושס"ה (365) גידים. גם ארבעת המינים שנוטלים בסוכות הם כנגד איברים בגוף האדם כלהלן:
א. הלולב הזקוף דומה לעמוד השידרה שבגופנו. רומז לכך שכל יהודי צריך להיות גאה ביהדותו ולעמוד בקומה זקופה מול כל המלעיזים כמו הלולב הזקוף.
ב. האתרוג דומה ללב. כשם שהאתרוג צריך להיות נקי ללא שום פגם ורובב, כך לב האדם צריך להיות מקודש ומטוהר כפי שאנו מבקשים בתפילה : " לב טהור ברא לי אלוקים".
ג. ההדס דומה לעיניים . מלמד את האדם להיות בעל עין טובה להיות בעל עין טובה ולקדש את עיניו בלימוד התורה.
ד. הערבה דומה לשפתיים. מלמד את האדם לשלם את נדריו שנאמר: " מוצא שפתיך תשמור" וכן להיזהר מדיבור לשון הרע.

4. האחדות

התורה ניתנה לישראל במעמד הר סיני "כאיש אחד בלב אחד" כפי שלמדים מלשון הפסוק: "ויחן ישראל כנגד הר". (שמות י"ט, 2). בסיום התורה כתוב " תורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב" דהיינו התורה שייכת לכולם ולא רק לאלה שלומדים אותה. מסיבה זו רוקדים בשמחת תורה עם ספר סגור כדי לבטא את הרעיון שהשמחה היא לא בראש אלא בריקודים ברגליים. גם 4 המינים מסמלים את כל סוגי היהודים: האתרוג מסמל את אלה שיש להם תורה וגם מעשים טובים. הלולב כנגד אלה שיש להם רק תורה, ההדס מסמל את אלה שיש בהם רק מעשים טובים והערבה מייצגת את היהודים שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים. כשאוגדים את כולם ביחד מביעים את רעיון האחדות שבכל הסוגים.

בזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים יתקיים בנו: "תן חלקנו בתורתך ושמח ליבנו בישועתך " !.